

Sách lý thuyết của người Việt được đọc nhiều trên Amazon Kindle Store

TS. Dương Thị Minh Phượng (Trường ĐH Tôn Đức Thắng, TPHCM) 02/05/2024 17:15

Cuốn sách do TS. Vương Quân Hoàng biên tập làm rõ hơn bản chất, quá trình khởi sinh, và cơ chế của hiện tượng serendipity hay khả năng dẫn đến những đổi mới mang lại cho các cá nhân hoặc tập thể những lợi thế cạnh tranh.

Sách lý thuyết của tác giả Vương Quân Hoàng vào danh sách Amazon Best Sellers (danh sách 100 tựa

sách có lượng đơn hàng lớn nhất) của Kindle Store. Nguồn: CMH

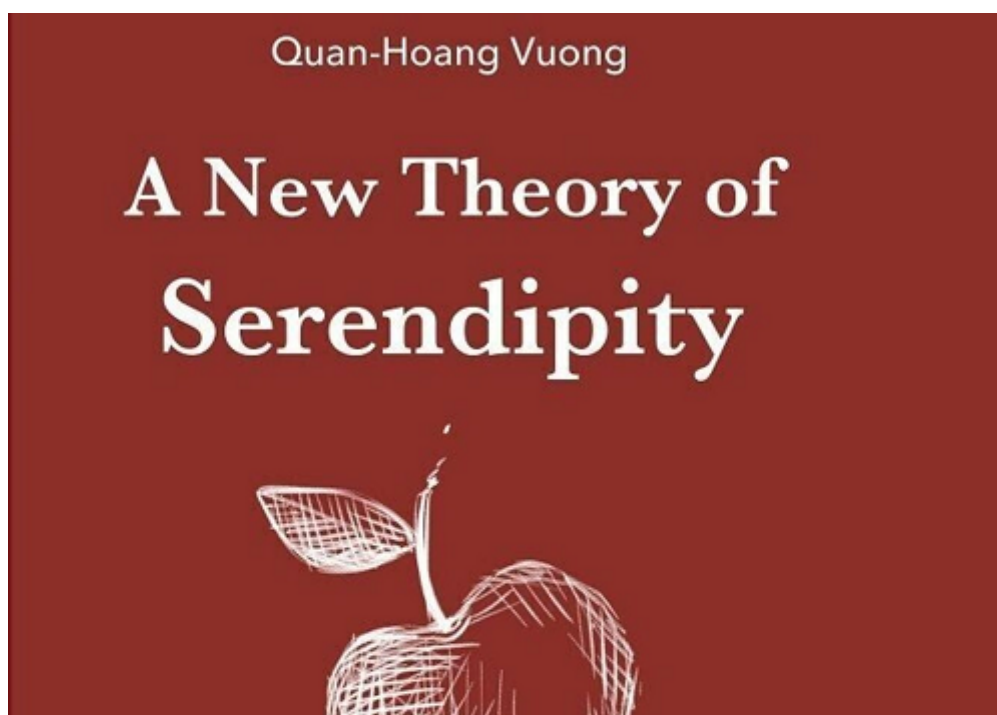
Ngày 15/4 vừa qua, cuốn sách "A New Theory of Serendipity: Nature, Emergence and Mechanism" (tạm dịch "Lý thuyết mới về Serendipity: Bản chất, Khởi sinh, và Cơ chế") được biên tập bởi TS. Vương Quân Hoàng (Trường Đại học Phenikaa) đã trở thành tựa sách được đọc nhiều thứ ba trong hạng mục Tài sản Tri thức (Knowledge Capital) của Kindle Store.

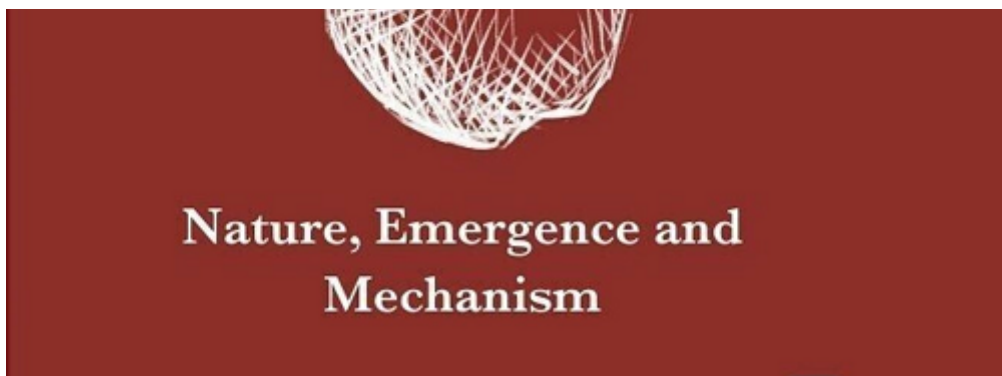
Đây là một trong những hạng mục của dòng sách về Quản lý và Lãnh đạo Doanh nghiệp (Business Management & Leadership). Đồng thời, sách cũng trở thành tựa sách được đọc nhiều thứ 14 trong hạng mục Phương pháp Triết học (Philosophy Methodology) [1].

Ước tính hiện có hơn 6 triệu tựa sách điện tử được bày bán trên Kindle Store, cửa hàng thương mại điện tử sách điện tử lớn nhất thế giới được điều hành bởi Amazon [2].

Từ "serendipity" được Horace Walpole, một tiểu thuyết gia người Anh và là con trai út của Robert Walpole, Thủ tướng Anh từ năm 1721 đến 1742, sáng tạo trong một bức thư ông viết cho họ hàng xa. Sự sáng tạo này bắt nguồn từ chữ "serendip" trong câu truyện cổ tích "Những chuyến phiêu lưu và mạo hiểm của ba chàng hoàng tử Serendip", nói về ba hoàng tử tình cờ khám phá ra những điều tốt đẹp mà họ không tìm kiếm thông qua những tình huống ngẫu nhiên và sự sáng suốt của họ trong các cuộc phiêu lưu. *Serendip* ở đây là tên gọi bằng Ba Tư cổ của Sri Lanka ngày nay.

Serendipity là một khái niệm phức tạp, hiện chưa có thuật ngữ tiếng Việt tương đương. Theo các từ điển tiếng Anh, "serendipity" có các nghĩa như "sự bất ngờ", "may mắn", và thậm chí là "số phận". Tuy nhiên, các cách hiểu đó đều không thể hiện chính xác bản chất của *serendipity*. Trên thực tế, nhiều nhà nghiên cứu đã cố gắng định nghĩa, phân loại, là xác định quá trình dẫn đến những khoảnh khắc *serendipity*, nhưng họ vẫn chưa thể chỉ ra rõ ràng bản chất và quá trình khởi sinh của *serendipity*. Phần lớn vẫn xem đó là một hiện tượng hoặc quá trình có yếu tố bất ngờ, không lường trước được.

Sách Lý thuyết Mới về Serendipity của tác giả Vương Quân Hoàng. Nguồn: thalia.de

Để làm rõ hơn bản chất, quá trình khởi sinh, và cơ chế của hiện tượng *serendipity*, TS. Vương Quân Hoàng và các cộng sự đã cho ra đời công trình dài 11 chương *Lý thuyết mới về Serendipity*. Ông và các cộng sự đã sử dụng cơ chế thông tin Mindsponge và quá trình sáng tạo 3D để đề xuất rằng về bản chất *serendipity* là một kỹ năng sinh tồn của con người thông qua việc tiếp thu, đánh giá, và xử lý thông tin, để từ đó thay đổi tư duy và sáng tạo.

Kỹ năng này không chỉ được áp dụng trong môi trường tự nhiên mà còn trong các bối cảnh xã hội, và quá trình dẫn đến sự khởi sinh của *serendipity* là một quá trình có điều kiện chứ không phải là quá trình có yếu tố bất ngờ hay tình cờ.

Cơ chế *serendipity* hoạt động nhằm phát hiện giá trị có thể được nhận biết trong môi trường thông tin hỗn loạn (khó xác định thời điểm xuất hiện, không gian xuất hiện) để từ đó đưa ra các quyết định khôn ngoan và giải pháp sáng tạo, giải quyết vấn đề đang gặp phải.

Truyện cổ về nguồn gốc cây Mã Đề là một trong những ví dụ điển hình của cơ chế này. Truyện kể rằng ở Trung Quốc cổ đại, do thời tiết nóng và khô, nhiều người lính gặp vấn đề về đường tiết niệu khiến họ mệt mỏi. Tuy nhiên, có người nhận thấy những con ngựa ăn một loại cây nhất định không gặp phải vấn đề như vậy. Quan sát này dẫn đến việc phát hiện ra tính chất lợi tiểu của cây Mã Đề. Người ta đã đun sôi lá cây với nước để tạo ra một loại thuốc giúp giải quyết vấn đề của những người lính. Vì cây này được tìm thấy trước xe ngựa, người ta đã đặt tên cho nó là 车前草 (xa tiền thảo). Ngoài ra, tên gọi Mã Đề (nghĩa đen: móng ngựa) có thể bắt nguồn từ thực tế là loại cây này thường được tìm thấy ở những nơi gần dấu chân ngựa.

Serendipity là khả năng dẫn đến những đổi mới mang lại cho các cá nhân hoặc tập thể những lợi thế cạnh tranh, từ đó giúp họ sinh tồn hoặc thậm chí giành chiến thắng trong cuộc chiến mà người sống sót (hoặc chiến thắng) là người phù hợp nhất. Đây là một nguyên tắc có nguồn gốc từ thuyết tiến hóa của Darwin. Nó cũng giúp lý giải vì sao Cách mạng Công nghiệp tại Anh bắt đầu với nhu cầu về sự đổi mới trong ngành công nghiệp sản xuất vũ khí cho chiến tranh, hay vì sao phương pháp sản xuất đại trà penicillin lại ra đời trong Chiến tranh Thế giới thứ Hai từ phát hiện tình cờ của bác sĩ, nhà vi trùng học Alexander Fleming vào năm 1928.

Được biết, ngoài cuốn sách *Lý thuyết Mới về Serendipity*, TS Vương Quân Hoàng còn là tác giả của một số đầu sách giá trị khác. Tháng 4/2023, cuốn sách "*Meandering Sobriety*" (tạm dịch "*Lang thang*

trong sự tình thức") của ông trở thành tựa sách Amazon Bestseller trong hạng mục sách Triết học [3]. Tháng 12/2023, tập truyện "*The Kingfisher Story Collection*" (tạm dịch "*Ngụ ngôn Bói Cá*") của ông đã trở thành tựa sách Bestseller trong hạng mục Triết học/Chủ nghĩa Nhân văn trên Amazon Nhật Bản [4].

Amazon là cửa hàng sách có doanh thu cao nhất thế giới, với trung bình 28 tỷ USD/năm. Chỉ tính riêng tại Mỹ, công ty đã chịu trách nhiệm giao dịch hơn 50% đơn hàng sách của năm nhà xuất bản lớn nhất thế giới (Big Five Publishers) và kiểm soát khoảng 50% đến 80% lượng phân phối sách toàn quốc. Đối với sách điện tử, ước tính cho thấy Amazon chiếm tới 83% thị phần tại Mỹ.

Tài liệu tham khảo

[1] Vương QH. (2022). *A New Theory of Serendipity: Nature, Emergence and Mechanism*. Walter De Gruyter GmbH. <https://www.amazon.com/dp/B0C5C4LPF1/>

[2] Wordsrated (2023). Amazon Publishing Statistics. <https://wordsrated.com/amazon-publishing-statistics/>

[3] Vương QH (2023). *Meandering Sobriety*. <https://www.amazon.com/dp/B0C2TXNX6L/>

[4] Vương QH (2022). *The Kingfisher Story Collection*. <https://www.amazon.com/dp/B0BG2NNHY6/>

TS. Dương Thị Minh Phượng (Trường ĐH Tôn Đức Thắng, TPHCM)